

Zanimive vesti iz življenja naših Slovencev po širnih nasebinah Amerike

V Indianapolis, Ind., so pred nedavnim časom ustanovili mladi Slovenci "West Side Club," ki je nekako političnega značaja, toda si je klub dodelil tudi plemenito nalogo pomagati rojakom, ki trpijo pomanjkanje. Nedavno tega so priredili veliko plesno veselico, in čisti dobiček prireditve je šel ves za revne slovenske družine. Mnogim je bilo pomagano iz zadrege. Mr. Feliks Blažič je predsednik tega kluba.

Jugoslovanski poslanik v Washingtonu, dr. Leonid Pitamic, je bil odpoklican in na njegovo mesto imenovan zopet drug Slovenec, dr. Ivan Šveglj, ki ima precej diplomatskihkušenj. Zakaj se je sprememba izvršila, poročila ne povedo.

Mr. Ludvik J. Skala, slovenski baritonist, priredi 29. marca v dvorani sv. Štefana v Chicagi, svoj koncert. Mr. Skala je ameriški Slovenec.

V Jolietu, Ill., je umrl rojak Anton Marček, star 48 let. Zaprta žena Barbaro, rojeno Pasdertz in eno hčer.

Slovenec, Joseph Kočevar, je v mestu Joliet, Ill., kandidat za mestnega komisarja in ima priliko biti izvoljen.

Pevsko društvo "Svoboda," v Detroitu, Mich., priredi v kratkem lep spevoigro "Darinka," ki je bila z velikim uspehom pred par tedni že v Clevelandu prirejena po društvu Ilirija. Tudi clevelandski pevci bodo ob tej priliki sodelovali.

Mr. in Mrs. Urbiha iz Eveletha, Minn., sta obhajala te dni svojo srebrno poroko. Tozadevna proslava se je vršila v mestnem avditoriju. Podružnica Slovenske ženske Zveze v Evelethu se je tudi spomnila njune srebrne poroke in je podarila lep šopek cvetlic ter \$10.00.

Chicaški banditi so se zadnje dni lotili tudi naših rojakov. Oropana sta bila pri belem dnevu Frank Stonič, poznani trgovec z zlatino, in Viljem Puc, cvetličar. Prvemu so banditi odnesli za okoli \$3.000 zlatnine in diamantov, njega pa zaprli v stranišče, nakar si je pri odpiranju vrat zmečkal prst na roki. Pucu so pa vzeli okoli \$50.00 v gotovini in precej čekov, in končno je bandit še ustrelil proti njemu, toda k sreči ni zadel.

V Buenos Aires, Argentina, je avtomobil povozil rojaka Rudolf Primoža in mu zlomil roko!

Zopet Mussolini

New York, 23. februarja. — Laški dnevnik v tem mestu "Il Progresso" je brzojavil na laškega poslanika v Washingtonu, da protestira proti govoru generalnega pomožnega pravdnika O'Briena, ki ga je imel slednji zadnjo soboto v Brooklynu. Tekom govora je O'Brien izjavil, da zahvalimo Boga, da ne živimo v Italiji, kjer en sam diktator lahko diktira več čas o življenju in smrti državljanov. To je baje ponovno razžaljenje laškega naroda. Laški poslanik v Washingtonu doslej še ni odgovoril, ali se bo pritožil ali ne. Zvezne oblasti se boje ponovnega spoda med Italijo in Ameriko.

Pri igranju pokerja

V stanovanje na 2230 Franklin Boulevard je sinoči prišlo 5 banditov, ki so presenetili igralce pri igranju pokerja. Igralcem so banditi odnesli \$331.

Grdinova Hardware trgovina oropana. Roparji so odnesli puške in naboje

Ko je prišel v ponedeljek zjutraj John J. Grdina, lastnik Grdina's Hardware trgovine, tajnik North American Trust Co., in oznanjevalec radio programa v svojo trgovino, je takoj videl, da so roparji ponoči vdrl v trgovinske prostore. Odnegli so samo izbrano blago, in sicer več pušk, večjih in manjših ter nekako sto zabojev nabojev za streljanje. Kaj mislijo roparji s tem blagom, si lahko mislite. V trgovino so prišli pri stranskem oknu v ozadju trgovine, ki je sicer zamreženo, toda so polomili tudi mrežo. Vse odnešeno blago je vredno nekaj nad sto dolarjev, kot je ugotovil Mr. Grdina. Ako torej vidite koga te dni, ki ima novo puško in naboje, sporočite policiji, ki se zelo trudi, da dobi lopova v roke. Ne ve se, kdaj so lopovi napadli trgovino, ali v noči med soboto in nedeljo, ali v noči med nedeljo in ponedeljkom. Policija je marljivo na delu, da poišče roparje.

Počakajte, kaj boste še slišali od tega fanta

Alton, Ill., 23. februarja. — Robert Wadlow je večerjaval svoj trinajsti rojstni dan. Sicer ni to nič posebnega, ker vsako praznuje ta ali oni dan svoj rojstni dan, toda pomisliti je treba, da je 13-letni Robert visok 7 čevljev in štiri palce ter tehtal 282 funtov. Ako bo fant tako raste kot raste dosedaj, bo od svojemu 18. rojstnemu dnevu 9 čevljev in 7 palcev visok. Robert nosi čevlje mere 25. Enough said!

Delniška seja slovenske livarne

V nedeljo se je vršila letna delniška seja slovenske livarne, The Euclid Foundry Co. Vodstvo je podelilo svoje poročilo, katerega so delničarji poslušali z največjim zanimanjem. Sea se je vršila v jako lepem redu in se je zaključila v zadovoljstvo vseh navzočih. Sledeči direktorij je izvoljen za leto 1931: John Gornik, Henry Zalokar, Frank Jakšič, Frank Stupica, John Vidmar, Andrew Sadar, Jacob Jančar, Leo Kushlan, John Prince Sr., John Prince Jr., Louis Delišimunović, John Jančar, Louis Eršte, Jerry Urbas, Frank J. Lausche.

Dve igri

Dramatično društvo "Lilija" bo zaključilo letošnjo sezono v nedeljo, 1. marca, ko priredi kar dve igri v Slovenskem domu na Holmes Ave. Ime prve igre je "Kmečka osveta," druge pa "Napoleonov samovar." Ena kot druga je izborna in priporočamo rojakom, da se udeležijo v največjem številu.

Obletnica

Jutri, v sredo, ob 7. uri zjutraj se bo brala sv. maša v cerkvi sv. Vida v spomin prve obletnice smrti Karoline Klančar. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da pridejo k sv. maši.

Piano zastonj

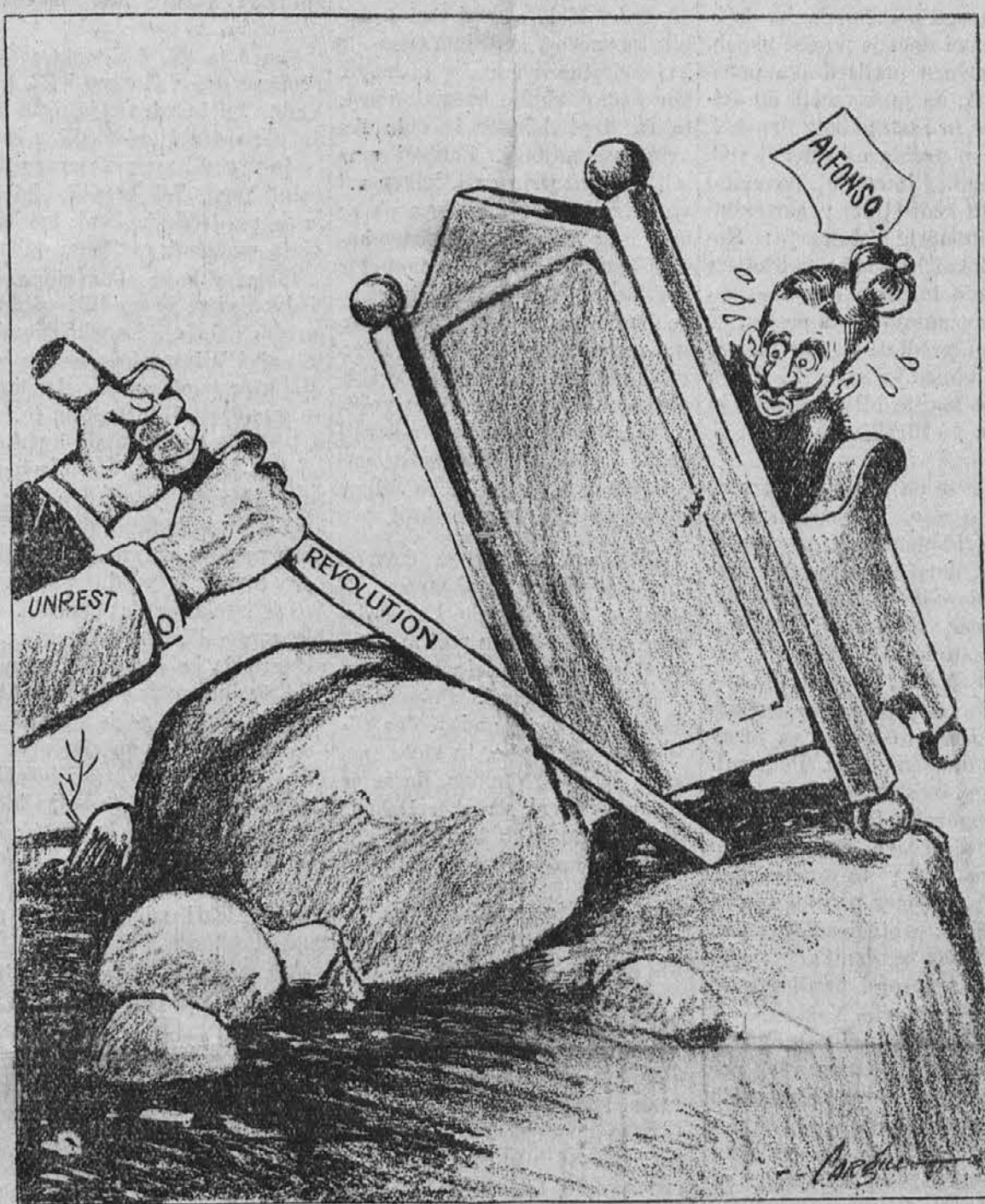
Slovenska družina, ki hoče dobro ohranjen piano, dobi istega zastonj pri Jakob Požunu, 1058 E. 74th St.

Se izplača

Mesto Cleveland je naredilo 4 tisoč dolarjev dobička pri kazanju slike "Abraham Lincoln."

* Pet oseb je bilo ubitih v Palermo, Italija, tekmo silne nevihte včeraj.

Nič kaj varno ne sedi Alfonso na prestolu

Prva ženska na električnem stolu v Penna.

Rockview jetnišnica, Pa., 23. februarja. — Mrs. Irene Schroeder, blondinka, ki je znala dobro streljati z revolverjem, in Walter Glenn Dague, njen spremljevalec, sta bila danes poslana na električni stol, na katerem sta plačala s svojo smrtjo za umor policista, kateri umor se je pripetil 27. decembra, 1929. Njo so proglasili za mrtvo ob 7.05 zjutraj, v ponedeljek, njega pa ob 7.13.

Predno so odpeljali mlado ženo v mrtvaško celico, so ji porzali lase v ozadju, kar je eno izmed žalostnih del pred usmrtništvom. Lasje porežejo obsojencem, da se lahko pritisnejo elektrodi na glavo, ki pridejo v dotiko s kožo, tako da ima elektrika dostop v truplo.

Mrs. Irene Schroeder je zapustila svojega moža in pobegnila s ljubimcem Walter Dague. Ko sta se vozila po Pennsylvaniji, ju je ustavil neki državni policist, da preišče njiju avtomobil, ker mu je bilo sporočeno, da sta dotična oropala neko trgovino. Pri tem je pa Mrs. Schroeder, ki je stara šele 25 let, potegnila revolver in ustrelila policista. Za morilko se je pričela divja gonja po vsej Ameriki, dokler nista bila končno aretirana v državi Arizoni.

Ko se je danes zjutraj bližala ura eksekucije, ura smrti na električnem stolu, sta bila mlada ženska kakor tudi njen ljubimec absolutno mirna. Oba sta imela dober zajtrk ob 6. uri zjutraj, nakar so prišli jetniški pazniki, da ju odpeljejo v mrtvaško celico. Irena je bila oblečena v siv rayon obleko, s črnimi nogavicami in čevlji. Dague je pa oblekel modro obleko. Zdelo se

je, da se Mrs. Schroeder obnaša, kot da bi se ne zavedala, kaj jo čaka, namreč smrt. Pogovarjala se je z matronami v zaporu, kot bi se nahajala doma. Vide ti je bilo, kot da so njena glavna skrb komične slike v nedeljski izdaji angleških časopisov. Matrone so ji prinesle vse časopise, katere je zahtevala.

Drugače se je obnašal morilec Dague. Zadnje dneve je mnogo govoril z jetniškim kaplanom in se je nekako podal v svojo usodo. Nekaj minut prej, predno je šel na električni stol, je zahteval sveto pismo, katerega zadnje poglavje je bral. Izjavil je, da je to primerno berilo, ker je tudi za njega "zadnje poglavje" v življenju.

Oba morilca sta imela izvrsten apetit, predno sta bila odpeljana na električni stol. Po užila sta za zajtrk kavo, grapefruit, pražena jajca, slanino in pečenje. Mrs. Schroeder je poleg tega zahtevala tudi eno čebulo.

Prijatelji obeh obsojencev in odvetniki so kušali zadnji trenotek, da izposlujejo dovoljenje od gubernerja, da se pomilosti oba morilca v dosmrtno ječo. Toda gubernor Pinchot ni hotel ničesar slišati o tem, in je v nedeljo zvečer ob 6. uri telefoniral ravnatelju zaporov, naj stori slednji svojo dolžnost, kakor naročeno od sodnije. Mrs. Irene Schroeder je prva ženska v zgodovini države Pennsylvanije, ki je bila poslana na električni stol. Slednji je v rabi v Pennsylvaniji zadnjih 16 let. Prej so morilce obešali. Trinajst žensk je bilo pred Irene Schroeder obešenih v Pennsylvaniji.

Bolesten trenotek je nastal v

nedeljo zvečer, ko je ravnatelj zaporov dovolil, da obišče očemorilke svojo hčer v zaporih. Za razgovor je bilo dovoljenih 40 minut. Očetu je ime John Crawford. Preživlja se s tem, da prodaja ribe od hiše do hiše. Prišel je iz New Castle, Pa., da vidi zadnjič svojo nesrečno hčer. Bil je ves objokan, ko so ga pripeljali v mrtvaško celico. "Nič ne jokaj, ata," je rekla morilka, ko ga je prijazno potrepkala po ramah. "Jaz se nič ne bojim. Meni ni ničesar hudega!"

Ob istem času kot očemorilke, je dospel v zapore tudi njen brat. Ločitev je bila skrajno težka. Morilec Walter Dague je svoje čase prodajal avtomobile, potem pa nastopil zločinko pot. Svoje dni je tudi poučeval v nedeljski protestantski šoli, kjer je bil za predstojnika pastor Teagarden, ki je oba morilca tolažil v zadnjih trenotkih. V nedeljo večer je Mrs. Schroeder poslala še brzojavko svoji sestri v Bellaire, O., ki je adoptirala njenega 5 let starega sinčka.

Rabelj Elliott, ki je povzročil smrt na električnem stolu, je dospel iz New Yorka. To je isti rabelj, ki je usmrtil znano morilko Ruth Snyder v New Yorku. Za usmrčenje je plačala država rablju Elliottu \$300, ali 150 dolarjev za vsakega. Najprej so posadili na električni stol Mrs. Schroeder, deset minut pozneje pa morilca Dague. Ko je Mrs. Schroeder korakala proti električnemu stolu, je morala mimo celice, v kateri se je nahajal njen bivši ljubimec, katerega je to pot zadnjič videla.

* Velika revolucija je izbruhnila v republiki Peru.

Znamenit javni apel, da se pomaga brezposelnim po Zedinjenih državah

V dvorani mestnega avditorija v Clevelandu je imel sinoči dr. John A. Lapp, profesor sociologije na katoliški Marquette univerzi, krasen apel na ameriško javnost, da se usmili brezposelnih. Brezposelnost je danes največji problem, s katerim se ima boriti Amerika. Naslov njegovemu govoru je bil: "Kako moremo priti iz današnje krize?" Rekel je med drugim: — "Milijoni moških in žensk so danes brez dela in zaslužka. Toda v istem času imamo do vrha napolnjena skladišča, polna najboljših hrane, toda milijone ljudi, ki so lačni in stradajo, žive v revščini, ker nimajo denarja, da bi si kupili potrebno hrano. Konstruktivno postavno delo in pravo vodstvo naroda v teh težkih časih, to je, kar potrebujemo. Ako bi jaz imel moč in veljavo, tedaj bi sklical kongres k posebnemu zasedanju 5. marca, takoj potem, ko se odgodi, in držal bi kongres toliko časa pri zasedanju, dokler ne najde poti iz strašne gospodarske krize, v katero smo zašli." Nadalje je dr. Lapp izjavil, da potrebuje Amerika predvsem boljše zavarovalnino proti boleznim in poškodbam, nadalje, da potrebuje starostno zavarovalnino in zavarovalnino za brezposelne. Enake krize obiskujejo prebivalstvo periodično, in nihče ni pripravljen za slabe čase. Najbogatejša dežela sveta bi morala drugače postreči svojim državljanom.

Nekdaj bogata, danes revna, skuša samomor

Dallas, Texas, 23. februarja. — Brez dela in lačna se je danes skušala zastrupiti Miss Catherine Fogarty, bivša ljubica znane rokoobora Gene Tunneya, ki je slednjega tožila za \$200.000 odškodnine, toda je tožbo izgubila. Policija je aretirala nekoga lekarnarja, ki je mladi ženski prodal strup. Prvi mož Miss Fogarty, je tudi vložil tožbo proti Tunneyu za \$500.000 odškodnine, toda je tudi tožbo izgubil. Tunney je plačal v letu 1928 vsoto \$35.000, da je pomiril svojo prvo ljubico.

16-letna poročena morilka na sodniji

Marietta, Ohio, 23. februarja. — Freda Daugherty, 16 let stara morilka, je bila včeraj pripeljana na sodnijo, da se zagovarja radi umora neke druge ženske, Geraldine Harriman, ki je stara 28 let. Freda je izjavila na sodniji, da je dotična ženska zapeljajala njenega moža.

Protestanti svariijo demokrate pred porazom

Washington, 23. februarja. — Glavni odbor metodistovske cerkve je poslal demokratski stranki, da predvečer shoda zaupnikov stranke, svari, naj pustijo prohibicijo v miru, kaj sicer bo "demokratska stranka hujske poražena pri predsedniških volitvah leta 1932 kot je bila v letu 1928."

Na Kubi pokajo bombe, toda škoda je majhna

Havana, Kuba, 23. februarja. — Trinajst bomb je eksplodiralo v tem mestu sinoči, ena komaj par korakov od glavne policijske postaje. Povzročena škoda je neznatna. Policija je aretirala 18 dijakov, katere je obdolžila politične zarote.

Najvišja sodnija dežele bo jutri odločila glede veljave prohibicije

Washington, 23. februarja. — Ta teden se bo odločilo po sodnih najvišje sodnje Zedinjenih držav, ali je ameriška prohibicija veljavna ali ne. Tri tedne sodnija ni zborovala in se jutri zopet snide po odmoru. Vprašanje, katero mora rešiti najvišja sodnija je, ali je bila prohibicija pravilno sprejeta ali ne. Prohibicijo je namreč sprejel kongres z dvotretninsko večino, nakar so jo odobrile državne postavodaje posameznih držav. Učni odvetniki, pa tudi mnogi sodniki trdijo, da glasom ameriške ustave prohibicija ne bi smela biti odobrena od državnih postavodaj, pač pa od narodnih konvencij v posameznih državah. Poleg te odločitve ima najvišja sodnija odločiti tudi o 46 različnih prohibicijskih slučajih. Najvišja sodnija, ki je bila nedavno dve, tri leta zakasnela z odločitvami, je danes do malega rešila vse slučaje, ki so prišli pred njo. Nobene zamude ni več v poslovanju.

Iz Californije

Več slovenskih fantov nam je pisalo te dni iz Venice, Californije. Pišejo nam: "Tu se nahaja pet poznanih slovenskih mladencev iz Clevelanda, ki se lepo ob morju in na divnem solncu grejemo ter se pogovarjamo o starih časih v Clevelandu. Sledeci se nahajamo tukaj: Fric in Gust Pakj, iz 1099 E. 66th Pl. Jos. Kaušek, 18625 Underwood Ave., Eddie Skufca, 18805 Kildeer Ave., Louis Urač, 19103 St. Clair Ave. Vemo, da bo enega ali drugega zanimalo, ako sporočite te vrstice v javnosti."

Novi naročniki

Tekom preteklega tedna se je osem rojakov naročilo na slovenski dnevnik "Ameriška Domovina," in sicer: Vinko Kramarčič, Julia Kember, John Tomšič, Joseph Papež, Anton Grill, Frank Milavec, Lovrenc Seme, vsi iz Clevelanda, dočim se je Frank Grčar naročil za Jugoslavijo. Vsem novim naročnikom prav iskrena hvala in se priporočamo še vsem drugim rojakom.

Močna razstrelba

V poslopju Alton Textile Co., 711 Lakeside Ave., je nastala včeraj zvečer močna razstrelba, ki je povzročila požar, ki je naredil \$10.000 škode, dasi je bila požarna bramba takoj na licu mesta in je pogasila požar. Policija preiskuje, kdo je povzročil razstrelbo.

George Washington

Znani ameriški humorist Bill Rogers, dan za Washingtonov rojstni dan včeraj zapisal sledeče: "Nekaj je George Washington zamudil, ker ni živel 199 let. Videl bi danes, da naš slavni politični sistem tako izvrstno deluje, da imamo v Ameriki vsi enake pravice in se nikogar ne protežira. In to je vzrok, da je danes sedem milijonov ljudi brez dela lačnih v Ameriki. Videl bi, kako se ustvarjajo krušne vrste v mirovnem času. Spominjalo bi ga na Valley Forge. V resnici smo v Ameriki spremenili naše stališče. Vsi smo debeli v vojni, v mirnem času nam pa želodeci krulijo. Stavim, da če bi nas George Washington danes videl, da bi nas tožil na sodniji, ker ga kličejo "očeta ameriške domovine."

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto ...\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalci: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
4117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 4628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRO, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 46 Tue., Feb. 24th, 1931

Nekaj časa primernih

Učenci pravijo, da še par milijonov let ne bo konec sveta. Prav, prav! Torej je vendar upanje, da bo v tem času sprejeta v Washingtonu kaka predloga za odpravo brezposelnosti.

Zenijalen industrijalec je oni, čigar tovarne izdelujejo take izdelke, ki trpe toliko časa, da je plačan njihov zadnji odplačilni rok.

Neki visok uradnik v Washingtonu je izjavil, da hočejo Amerikanci oboje: pijačo in prohibicijo. Mi pa pravimo drugače: Amerikanci hočejo pijačo, suhaški politiki, ki suho politikujejo in mokro pijejo, in butlegerji, pa hočejo v deželi prohibicijo.

Najboljše in najpreprostejše sredstvo, da se prepreči ubijanje ameriških marinov v Nicaragui, je, da se ne pošilja ameriških marinov več tja.

Če bi se vladni kabinet v Washingtonu večkrat menjal, kakor na primer na Francoskem, bi bilo v Ameriki že davno konec brezposelnosti. Hooverjev kabinet ima preveč dela, ameriško delavstvo pa premalo. In to je baš "trubel."

Generalu Butlerju so zavezali jezik, čeprav se mu lahko vsak hip spet odveže. Prav! Škoda le, da ni v Italiji nikogar, ki bi položil Mussota čez koleno ter mu jih nametal na njegovo zadnjo plat!

Dobro stvar pričeti ni nikoli prepozno. To stvar pa pričnite še danes.

Problem sedanje depresije in nezaposlenosti je mnogo prevelik za Hooverjev kabinet.

Prav lepo je biti idealist, ampak če vam sosed pusti vse ideale, sam pa pobere krompir z vaše njive, se pa tudi idealizem neha.

Ljudje, ki mislijo, da je Amerika samo dežela dolarjev, so nevedni, slepi, ali pa zlobni.

V Čangsi na Kitajskem, katero mesto so komunisti v sedanji državljanski vojni nešteto krat napadli, izropali in med prebivalstvom povzročili pokol, je prišlo ljudstvo do sledečega zaključka: "Kaj je komunist? Komunist je bandit. In kdo je bandit? Bandit je komunist."

Blagor človeku, ki si zna prilastiti denar, ne da bi si denar istočasno prilastil njega.

Časopisje poroča veselo vest, da so se letošnjo zimo drage suknje iz kožuvin zelo pocenile. — Prav, kupite si jih takoj, da vas ne bo zeblo, ko boste čakali v krušni vrsti!

Neki kritik pravi, da ni v Ameriki noben pisatelj za svojega življenja deležen polne pravice, ki mu gre. To samo svedoči, kako plemenit in odpustljiv narod smo.

D O P I S I

Madison, O.—Slovenci so se začeli zadnjih par let kar trumoma seliti na farme. Vsak gleda za svojo boljšo bodočnost, kako bo bolj mirno užival to zemeljsko življenje. Kaj pa vaši smrti? Ali ste se tudi preskrbeli, da bodo vsi vaši ostali preskrbljeni? Ako se še niste, se vam nudi sedaj lepa prilika, da storite. Slovenska Dobrodelna Zveza je naznanila, da plača pristopnino za vse nove člane v starosti do 30. leta. Društvo Slovenski napredni farmer št. 44 SDZ v Geneva, O., pa plača tudi za novopristopne člane nad 30 let stare pristopnino. Zdravniška preiskava je pa prosta za vse, to plača Zveza. Ker vem, da je še dosti rojakov, ki ne spadajo k našemu društvu, se jim sedaj nudi lepa prilika, da pristopijo. Vpišite tudi svoje otroke v Slovensko Dobrodelno Zvezo.

Kdor misli pristopiti, naj se kar zgleda vsak drugi četrtek v mesecu ob 7. uri zvečer v Harpersfield dvorani, pa bo gotovo postrežen. Pozdravi!

Anton Debevec.

Kenmore, O.—Sporočati moram širši javnosti, kako napredujemo v tej mali slovenski naselbini. Resnica je, da se s sedanji razmerami ne moremo pohvaliti, ko živimo pod kontrolo republikanske vlade in Hooverjevo depresijo. Ta stranka ne dala drugega, kot da izkoristi revne delavske sloje, da uboji, kar se postala delničarja naše zadrage in se pridružila v pomoč zadrugu gibanju se nam je pridružila armada, s katero bomo ložje gradili širšo pot brez zaprek do principov in pravilnega pomena delavskih zadrug.

Kar se tiče napredka našega Kluba slovenskega doma, še dokaj dobro napredujemo, ker se naši Slovenci in slovenke precej zanimajo za slovenski narodni dom. Tako se vedno bolj bližamo uresničenju našega skupnega cilja: našega narodnega doma.

Nadalje imam poročati žalostno vest, da je tukaj naglo preminul rojak Frank Kocelj, po domače Moravčan, samec, doma iz Velike Dobrave pri Zatični na Dolenskem, kjer zapušča eno sestro. Tukaj ni imel nobenih sorodnikov. Ranjki je bil tukaj

ZAPISNIK

Glavne delničarske seje "Slovenske delavske zadrage zveze," ki se je vršila dne 25. januarja 1931 v prostorih "Slovenskega doma" na Holmes ave. Cleveland, Ohio.

Delničarska seja je bila sklicana točno ob eni uri pooldne, ker pa udeležba ni bila zadostna ob določenem času, preloži predsednik SDZZ John Grošel sejo eno uro pozneje, kakor predvidevajo pravila S. D. Z. Z.

Predsednik John Grošel odpravi sejo točno ob 2. popoldne s primernim nagovorom, v katerem pozivlja navzoče, da naj bodo stvarni in naj imajo pred očmi le koristi zadrage in ničesar drugega ne. Povdarja, da le v skupnem delu je mogoč uspeh. Po nagovoru predsednika poroča tajnik, da je navzočih 59 delničarjev in zastopnikov društev. Zatem se preide na dnevni red. Predsednik imenuje poverilni odbor in reditelja; v poverilni odbor imenuje delničarje: Koprca, Bokala in Zure; rediteljem imenuje delničarja Prudiča; vsi takoj zavzamejo svoja mesta.

Zatem predloži tajnik dnevni red za današnjo sejo, ki se ga sprejme kot je bil predložen in odobren po direktoriju S. D. Z. Z.

Preide se na volitev odbora za današnjo sejo. Predsednik Grošel odpravi nominacijo za predsednika današnje seje. Nominiranih je veliko število delničarjev, in ker vsi razen J. A. Šiško-veča, zastopnika društva "Naprej" št. 5 SNPJ, odklonijo nominacijo, proglasi predsednik Grošel J. A. Šiško-veča za predsednika današnje seje. Podpredsednikom izvoljenih soglasno delničar Pogorelec. Preide se na določitev plače za zapisnikarja. Stavljen sta v ta namen dva predloga, in sicer predlog, da se plača \$5.00; proti predlog, da se plača \$3.00 zapisnikarju; pri glasovanju sprejet predlog z 24 proti 10 glasovi. Nakar predsednik Grošel odpravi nominacijo za zapisnikarja. Izmed vseh nominiranih sprejme nominacijo samo Joseph Skuk, ker Skuk nima protikandidata, ga proglasi predsednik Grošel izvoljenim za zapisnikarja današnje seje. Zatem se vsi izvoljeni uradniki zahvalijo za zaupanje in zasedejo svoja mesta.

Preide se na dnevni red, in sicer na točko: čitanje zapisnikov zadnjih delničarske seje in direktorskih sej. V ta namen je sprejet predlog, da se čita zapisnik zadnje delniške seje in zadnje direktorske seje. Tajnik čita zapisnika; po prečitavanju obeh zapisnikov je stavljen in sprejet predlog, da se zapisnika vzame na znanje. Preide se na poročila uradnikov, prvi poroča predsednik John Grošel.

Poročilo predsednika John Grošela:

"Členjeni delničarji (ke) in zastopniki društev! Kot običajno v preteklih osemnajstih letih, tako se tudi letos vrši glavna delniška seja naše zadrage, na kateri se izvoli direktorij za bodoče leto, pregleda delo prošlosti, popravlja morebitne napake, narejene v preteklosti, sklepa v korist naši zadrugi in v korist zadrugu ideji v splošnem!

Veseli me, da so se zadnje čase pričela zanimati tudi podporne društva za naše podjetje. S tem, da so postala delničarja naše zadrage in se pridružila v pomoč zadrugu gibanju se nam je pridružila armada, s katero bomo ložje gradili širšo pot brez zaprek do principov in pravilnega pomena delavskih zadrug.

splošno spoštovan in poznan, in jako pridni delavec. Spadal je k društvu sv. Alojzija št. 127 JSKJ in še k dvema angleškima društvoma. Ker ranjki ni imel tukaj ožjih sorodnikov, sta mu preskrbela pogreb rojaka Aloisa Valanda in Andreja Skulja, da se je pogreb vršil v najlepšem redu. Pokopali smo ga na pokopališču sv. Križa v Akron, O. Bodi mu ohranjen blag spomin in večna luč naj mu sveti.

Poročevalec.

Torej vas v imenu starega direktorija pozdravljam vse delničarje in delničarke.

V preteklem letu smo izgubili izmed naše srede štiri delničarje in vas navzoče pozivljamo, da vstanete v znak sožalja! (Zbornica vstane).

Moje poročilo bo kratko. Kot predsednik sem se udeležil vseh sej, rednih in izrednih, in tudi vseh potrebnih sestankov raznih odsekov. Kakor sami veste, niso bile razmere v zadnjem času nič kaj prijetne za našo zadrugo, ker kadar vlada brezposelnost, takrat trpi delavec in delavske ustanove najbolj. Zatorej smo bili tudi mi prizadeti, kakor vsi mali trgovci. Poleg tega pa se nam je še pripetila nesreča, o kateri bom pojasnil, kadar pride vprašanje. V zadnjem letu se je poklicalo na izpraznjeno mesto eno namestnico v direktorij. Priznati moram, da je direktorij v zadnjem letu šel na roko predsedniku in smo skupno reševali po naši najboljši možnosti vse predložene zadeve, ki so bile v korist podjetja in naselbini.

Uslužbenci. Zadruga danes vposluje deset uslužbencev. Z njimi se je postopalo, kakor delavec z delavcem, in reči moram, da so vršili svoje delo, za katero so pošteno plačani. Pripomniti moram, da se je zadnji čas odstranilo eno osebo, in sicer mesarja, in to iz razloga, da se je znižalo upravne stroške. Delo je sedaj ravno tako izvršeno, ker so uslužbenci privajeni dela.

Kot nam je znano, je naša zadruga včlanjena v kooperativni ligi. Moram vam pojasniti v par besedah, zakaj nismo prej pristopili in se pridružili tej ligi. Pristopili nismo zato, ker smo videli v tem strah, da se nas hoče izkoristiti, in da ne bi mogli če taka pridružitve škodovala naši zadrugi! Imeli smo strah pred stvarjo, ki jo nismo poznali! Sedaj pa vidimo, da smo se bali svojih prijateljev. Veliko bolj bi bilo lahko za našo Zadrugo, če bi se bili prej pridružili tej ligi, ker od te lige dobivamo različna pojasnila in nasvete. Od časa do časa pošlje ta liga okoli vseh zadrug vseščake ki se zanimajo za vse gospodarstvo zadrug in skušajo koristiti, kjer se le koristiti more. Ti vseščaki se posebno zanimajo za davke, ki jih plačujemo, in pomagajo znižati, kjer je znižanje mogoče. Priporočajo praktično vodstvo trgovin po odstotkih, ravno tako priporočajo pri nakupovanju blaga, da se istega kupuje v kolikor mogoče veliki množini. Zato pa je tukaj potrebno sodelovanje z ostalimi zadrugami drugih narodnosti, ki živimo vsi pod eno vlado in enim sistemom. Zadnje čase to prakticiramo, in imamo v ta namen staneke enkrat na mesec s zadrugami drugih narodnosti.

(Dalje jutri.)

Ivan Albrecht.

SIROTA

Daleč v Ameriki oče trpi, v grobu za cerkvijo mati leži, meni pa, meni le tuje roke skopi kos kruha dele.

Veter drveči mi drug je in brat v mislih z njim hodim očeta iskati, begam po morju in vpijem v gorah:

Vrni se očka moj! Sinka je strah, Vrni mi, zemlja, moj sveti zaklad!

Zemlja ne gane se, trdo molči, pije mi gorke solze iz oči. Kaj ne bi plakal, ko tuje roke z jezo mi skopi kos kruha dele?!

Vesti iz domovine

Smrt pobira stare korenjake. Umrl je v Krškem daleč naokrog znani mizar in izdelovatelj mrljiški krst g. Mak Kos, v visoki starosti 83 let. Bil je obrtnik starega kova, ki ni delal le radi zaslužke, ampak mu je bilo delo stanovska dolžnost in dobri izdelek stanovski ponos. V posebno čast si je štel, da je delal v splošno zadovoljnost petim okrajnim glavarjem pri mnogih javnih zgradbah. Tudi pri bivši mestni gardi je zavzemal častno mesto.

Umrl je 27. januarja v Mokronogu Jožef Gorjup v 92. letu. Vedno čil in zdrav je šele lani dal slovo ljubljenu puški, s katero je pogodil marsikatero zajca ali raco. Bil je veliko let župan, predsednik kraj. šolskega sveta, načelnik cestnega odbora.

Lisica v boju s človekom. V Vojvodini se je zgodil te dni ne navaden slučaj. Lansko spomlad je našel Winterstein lisičjo luknjo, kjer je odkril celo družinico 10 mladičev. Winterstein je prodal mlade lisičke par kmetom; od teh je dobil Ivan Gerhard dve. Ker sta dobili lep zimski kožuh, ju je hotel te dni ubiti in kožo prodati. Prvo je res ubil, toda kožuh je prodal pod ceno, ker je imela na glavi luknjo. Da bi preprečil poškodbo kožuha, je sklenil, da bo drugo lisico zadel. Spravil se je nanjo z golimi rokami. Lisica se je branila na vse kriplje in ga je pošteno opraskala. Ko je radi bolečine popustil eno roko, je lisica hitro zagrabila za drugo in mu gladko odgriznila prst. Nato se je strgala in zbežala. Gerhard pa je moral klicati zdravnika na pomoč.

Bik umoril 78-letnega starčka. Že pogovor pravi, da se z bikom ni dobro bosti. To je

KAKO SE JE SVET IZPREMENIL V 100 LETIH

Nekako pred 2,000 leti je vladal v Babilonu mogočni kralj Hamurabi. Če je hotel ta mogočnik prebrati državne akte ponoči, mu je svetila svetilka, napolnjena z oljem.

Slavni nemški pesnik Goethe, ki je umrl leta 1832., je živel skoraj 4,000 let pozneje kakor babilonski kralj. In če je hotel ta mogočnik brati pisane ponoči, mu je svetila leščerba, napolnjena z oljem. Leščerba, kakor naša je svetila Goetheju, je bila po svoji obliki sicer nekoliko drugačna kakor nekdanja babilonska brljavka, ampak v glavnem ni bilo dosti razlike med obema. In če je hotel babilonski kralj sporočiti komu to ali ono veselo ali žalostno vest, je moral poslati k dotičnemu človeku sela na konju ali pa celo pešca, prav tako pa je moral ravnati tudi Goethe skoro 4,000 let pozneje!

Razlika med 4,000 let razvoja je torej bila jako majhna. Od dobe Goetheja pa do danes se je pa svet silno izpremenil.

Mi smo danes vajeni, da uspehe stare kulture silno podcenjujemo, zlasti glede uspehov moderne tehnike. Mi le preradi pozabljamo na ogromne duhovne vrednote, ki nam so jih ustvarili naši stari predniki, tehnični napredek pa radi prečunjujemo. Zato pa je treba v presoji starega in novega ubirati modro srednjo pot.

V osrednji Evropi so še pred 75 leti poznali "čarovnice," ki jih je narod sodil in ubijal. Ko je bil Goethe star 83 let, je v mestu Glarus na Nemškem redno sodišče obsodilo na smrt mlado služkinjo zaradi "čarovništva," leta 1813. pa so zapalili v Berlinu zadnjo grmado. Pred 100 leti še niso poznali narkoze za operacije, kulturni francoski narod pa je dobil splošno šolsko dolžnost šele pred 50 leti.

Zadnjih sto let se je torej svet precej bolj izpremenil kakor prej v 4,000 letih. Pred 100

skusil tudi 78 letni užitek Božič Martin iz Orehovice pri št. Jerneju. Kljub svoji starosti — stari ljudje so navadno bolj čmerni in slabe volje — je bil mož zlasti tisti kritičen dan prav dobro razpoložen. Gotovo ni niti najmanj slutil, da so mu ure štete. Večkrat je šel v vas k sedišči-sorodnici in jo vabil, naj gre z njim v hram. Pa ker je povabil odklonila, je šel sam. Tam se je nekoliko pomudil, ga spil par kozarčkov in se vrnil domov. Njegov sin, gospodar na domu, in vnuk, ki je sposoben že za vsako delo, sta bila, ko je bil čas napajati živino, odsotna. Zato je hotel to delo sam opraviti. Pa je bika, ki je sicer krotak, prav takrat moralo nekaj razdražiti. Ubogega starčka je potisnil z rogi ob tla in ga mikastil sem in tja, tako da je po nekaj urah, potem, ko je bil še previden s svetimi zakramenti, umrl. Podobna nesreča, ki bi bila skoraj zahtevala smrtno žrtev, se je zgodila pred tedni tudi v Gorenji Stari vasi. 20 letnega Hudoklinovega fanta je udaril konj, mu zlomil rebro ter prizadel precej hude notranje poškodbe. Več dni je ležal v nezavesti. Pa je že toliko okrevdal, da je sposoben za kaka lažja dela. Tudi Hočevar iz Mihovca bi jo bil kmalu skupil. Divjakovemu konju je zavezaval rep, kar pa konju že ni bilo po volji. Malo je manjkalo, da mu ni zbil očesa.

Smrt v gozdu. Ponsrečil se je v gozdu pod "Luknjo" Ignacij Lotrič, p. d. Ženovec iz Bohinske Bistrice. V strmeh klanu je opiral voz, naložen z drvmi, ki se je zvrnil nanj, da je bil Lotrič na mestu mrtve. Zdrbilo mu je prsni koš. Zapušča ženo in pet majhnih otrok.

leti so dobila evropska mesta prvič plinsko razsvetljavo, pred 100 leti je bila zgrajena prva železnica, pred 85 leti pa prvo brozjavno progo. Dinamo-stroje poznamo šele 60 let, telefon in električne žarnice so pa stare komaj 30 let, letela sta pa prvič brata Wright pred 25 leti.

ČE BI ZADELA REPATICA OB ZEMLJO

Odkritje zvezde repatice je vzbujalo v srednjem veku grozo. Predstava konca sveta je bila in je še sedaj tako tesno združena z repatico, da se zlasti preprostim ljudem kar lasje ježijo, ko zagledajo repatico. V solnčnem omočju, kjer vlada vzoren red in kjer izpolnjujejo vse zvezde neverjetno vestno povelja, dana jim kdove kje predstavljajo repatice razposajene fantije, ki počenjajo, kar hočejo. Zvezde repatice potujejo po vsej zemlji, če bi se tak vseirnimi pijanec nkega lepega dne zaletel vnašo zemljo! Vprašati se moramo povsem resno, kaj bi se zgodilo, če bi naša zemlja na svoji strogi začetni poti nenadoma srečala repatico. Morda se malo pomirite, da so se repatice že opetovano zaletale ob našo zemljo; zadnja repatica je malce sunila v zemljo lani. Seveda, pri tem nekoliko pretiravamo, kajti jedro repatice je bilo oddaljeno od naše zemlje nad osm milijonov kilometrov, toda kdor je že malo študiral razdalje v vsej zemlji, bo pač priznal, da je ta razdalja malenkostna. Ni pa nobene ovire, da bi ne nastala prava trčenja. Dve možnosti sta: da se dotakne zemlje rep zvezde repatice, sestojč iz vročih strupenih plinov, ali pa jedro samo. Rep repatice se je že opetovano dotaknil naše zemlje, pa se ni zgodilo nič hudega. Strupeni plini so namreč tako redki, da nikomur ne škodujejo. Če bi pa udarila naša zemlja ob jedro, bi bila to krajevna katastrofa, sveta pa bi še ne bilo konec. Verjetnost takega trčenja je neznatna, izključena pa ni.

Če vrjamate, al' pa ne.

V soboto sem se ustavil v Slapnikovi cvetličarni, da mi da gospodar Nace en nagelj, da si ga pripnem, če bi slučajno v soboto večer ali nedeljo kam "zaronal." Pa vidim v cvetličarni kakih pet oseb, ki so si prizadevale okrog lepega šopka, od katerega je viselo vsepolno pravih, resničnih in trdih — ameriških srebrnih dolarjev.

"Aha," si mislim, "Hooverjeva prosperiteta je že tukaj, Nace Slapnik že vije šopke iz dolarjev mesto cvetlice!" Ker svoj nos povsod rav vtaknem, posebno pa v dolarje, stopim bližje, da se osebno in lastnoročno prepričam, če so dolarji pravi, ali so morda le papirnati. Tri korake pred šopkom me pa Nace ustavi in reče: "Stop, Jaka, tale puščiček boš pa samo od daleč gledal!" Vsed teh Nacetovih besed sem spoznal, da so bili dolarji res pristi, ker sicer bi me bil pustil v bližino šopka. Tako se je pa najbrže bal, da bi pričel tipati dolarje in da bi se kateri mojih rok prijel. Tri korake od šopka sem požiral sline in spraveval Naceta, kdo bo imel surprise party, da mu dela tak šopek. Nace mi ni hotel povedati naslova, kam bo šopek poslan, ker se je najbrže bal, da se bom povabil na party (in kdo bi se ne, če se bodo delili taki šopki). Povedal mi je pa, da je v šopku natančno 155 srebrnih dolarjev in da bo šopek poslan še pri belem dnevu na pristojno mesto in da nima nobenega pomena, da bi še nadalje tam oprezal, ker dolarji so dobro privezani in da zastoj čakam, da bi se kateri zatrekljal po tleh.

S težkim srcem sem se poslovil od prelepega šopka, strašno nevoljiv tistemu, ki mu bodo dolarčki breknjali na surprise party. Harduš, takle pušle bi pa človek že zataknil za klobuk in bi ga!

V soboto sem srečal Franka Snyderja, tistega, ki se pri Černetu na radio zastopi, v prostem času pa lovi roparje. Frank je fejest fant in se mi je čudno zdelo, da ni obrit, dasi je sobota. Pa tudi če bi ne bila sobota, bi morali biti takile fantje lepo obriti, ko se še za dekleti ozirajo. Pa sem mu to tudi povedal, naravnost in brez ovinkov, in ga vprašal:

"Bajgaš, Frank, kaj pa da si tako kosmat, pa sobota je?"

Ta mi je dal Frank odgovor, ki je bil tehten in dovolj važen vzrok, da Frank ni bil v soboto obrit:

"Z brivcem sem se skregal," je rekel Frank.

Po zadnjem tornadu je vprašal meščan farmerja: "Ali je tornado napravil kaj škode na vašem hlevu?"

"Ne vem," reče farmer, "hleva namreč še sedaj nismo našli."

Mladega fanta so zaprli, ker je kradel kokoši in ko je bila obravnava, je bil tudi fantov oče navzoč. Sodnik se obrne do očeta: "Vaš fant je bil že tolikokrat zaprt radi kraje kokoši, da je že od sile."

"Vem, da to ni prav, pa si ne morem pomagati," odvrne fantov oče.

"Zakaj, pa fanta ne poučite, kaj je prav? Dajte mu dobro šolo, pa ne bo vedno na sodnji."

"Saj sem že vse poskusil, gospod sodnik. Toliko sem mu pripovedoval, ga učil in vabil, pa ga vendar vseeno vselej vjamejo."

Tolikokrat sem slišal že besedo — zaroka, pa do večraj nisem vedel, kaj pomeni. Povedal mi jo je prijatelj in mislim, da je prav uganil: Zaroka je to, če fant toliko časa za dekletom leta, da ga deklet vjame.

William M. Roddy:

KIT IN NJEGOVA VREDNOST

Človek lovi kita že mnogo stoletij. Toda čeravno je znan kit že izza Noetovih časov in čeravno je kit največja žival na svetu, vendar je do danes še najmanj poznana.

Odrasel kit doseže dolžino do 115 čevljev. Pred milijoni leti je živel kit na kopnem. Toda v predzgodovinski dobi si je kit vzel za svoje domovanje morje, kjer dobi dovolj živeža in kjer lažje uide raznim nevarnostim, ki bi sicer na suhem ogrožali njegovo življenje. To je tudi vzrok, da se je kit ohranil, medtem ko so drugi velikani, kot: mastodon, dinosaur in mamoth izginili z zemeljskega površja.

Znano nam je, da ima kit gorke kri. Vdihava zrak in rodi mladiče, katere doji potem šest do sedem mesecev. Kitovo mleko je podobno kondensiranemu mleku. Mladic je pri rojstvu 15 do 25 čevljev dol in jako hitro raste. Ko je kit star dve do tri leta, je popolnoma dorasel in se ne ga more razločevati od starega.

Še pred nedavnim časom so lovili kite na jako primitiven način, ki je bil utrudljiv, obenem pa jako nevaren. Danes pa imajo za lov na kite moderne priprave. Kapitan David G. Dedrick, Norvežan, opisuje en tak lov na kite sledeče:

"Pred leti sem prevzel poveljstvo nad ekspedicijo, ki se je podala v Severno ledeno morje na lov na kite. Ladjo smo zasidrili, potem nas je pa stopilo oseem mož v čoln, dolg kakih 25 čevljev in odveslamo na morje, da vlovimo kakega kita. Jaz sam sem prevzel nalogo harpuniranja, katerega naloga je, da vrže harpuno, ki je privezana na dolgo vrv, kitu v telo.

Kmalu zapazimo kite in sedaj je bilo treba največje previdnosti, ker kit ima izvanredno občutljivost in kaj naglo opazi nevarnost. Kiti imajo navado, da plavajo vedno v ravni črti, in čeravno se krijejo včasih pod vodo, si lahko gotov, da bodo v isti smeri prišli zopet na površje, po zrak.

Imeli smo srečo in pridemo s čolnom v bližino velikanskega kita. Stal sem v ospredju čolna s harpuno v roki, pripravljen, da jo vržem. Kit je najbrže slutil nevarnost, kajti začel se je potapljati. V tistem trenutku vržem harpuno z vso močjo, kar sem jo imel v roki. Toda videl sem, da ga nisem zadel v pravo mesto, in slutil sem, da se stvar ne bo srečno iztekla. Če kit namreč ni takoj smrtno ranjen in ne pride takoj na površje in bruha kri, se naj ribič pripravi na najhujše. Tako sem tudi jaz vzel v roke nož in bil pripravljen vsak čas, da prerežem vrv, ki je bila pritrjena na harpuno. V tem trenutku smo pa že čutili, da plava kit z veliko brzino in vleče za seboj naš čoln. Toda to ni trajalo dolgo; kmalu napetost vrvi poneha, znamenje, da se kit nahaja na dnu morja in da počiva.

Oziram se okrog, da vidimo, kje bo prišel kit na površje in res nismo čakali dolgo nanj. Naenkrat se prikaže, kakih 400 čevljev od našega čolna iz vode, se vrže do 30 čevljev v zrak in pada ploskoma na površje morja. Voda zaprši in zavalovi na vse strani vsled kitovega padca na morskno gladino in naš čoln je v trenutku poln vode. Z veliko vnemo pričemo metati vodo iz čolna, da se ne bi potopil.

V tem se pa začene kit naravnost proti našemu čolnu, zaslisi se hrešanje lesa, katerega prevpije krik mornarjev, ki so bili vrženi iz čolna, ali sami poskakali v morje, mene pa vrže vrv harpune trenutno v zrak, začuti silno bolečino v nogi in kakih 40 čevljev od čolna padem v morje. Dva meseca zatem se mi je zlomljena noga in dva zlomljena rebra toliko zacelila, da sem lahko zapustil bolnico."

Danes pa ne mečejo harpun lastnorčno na kite, ampak jih izstreljujejo iz malega topa iz primerne razdalje. Tudi jih ne love več s čolni na vesla, ampak, z motornimi čolni, ki švigajo z veliko naglico sem in tja. Kadar pride ladja v kraje, kjer se nahajajo kiti, se ladja ustavi, potem pa razpošlje te motorne čolne na lov. Posadka ene ladje z lahkoto vjame do 14 kitov na dan, jih razseka in spravi maščobo v sode. Vsak kit da približno 100 sodov olja, ki je vredno danes po štiri cente funt, torej nese lov na kite precejšen zaslužek.

Kitovo olje rabijo za izdelavo mila, barve in za primes raznega strojnega olja. Na Japonskem in v Norvegiji uživajo ljudje kitovo meso, druge ga pa pripravljajo za razna umetna gnojila, ali pa za hrano goveji živini in košom. Prejšnje čase so rabili kitove kosti za ženske steznike in za palčice pri dežnikih. V modernjših časih so pa te izpodrinile jeklene palčice.

Toda ta, takozvana "ribja kost" ne pride iz kitovega ogrodja. V ustih ima kit 300 do 400 drobnih palčic, ki so pritrjene na nebu. Te palčice mu služijo kot nekeke grablje. Kadar se namreč kit hrani, odpre svoja velikanska usta in zajame cele tone vode z raznimi morskimi žuželkami vred. Potem pa usta zapre, privzdigne jezik in voda odteče ven. V ustih pa ostanejo žuželke, katere potem kit počasi zavije, ker ima zelo majhno grlo in ker nima nikakih zob, da bi hrano pretrl.

Iz kita dobimo pa še drugo, jako dragoceno stvar, to je takozvan ambergris, ki se prodaja po \$75.00 do \$80.00 unča. Četudi se letno pobije od 20,000 do 30,000 kitov, pa ima le malokateri ambergris, zato je ta stvar toliko draga. Ker kit svoje hrane ne prežveči, ampak jo požre celo, dobi vsled tega včasih želodčne kamne, kakor se to naredi pri človeku. Koščice se mu zadržijo v koži želodca, nakar začne meso tam okrog gniti. Zdravnik človeku želodčne kamne navrti in odstrani, kit se pa ne more zateči k nobenemu zdravniku po pomoč. Kadar ima kit teh želodčnih nepravil, vse skupaj izbruhne iz želodca. Ta iz meček tehta od 60 do 200 funtov, ki plava potem po morju. To je prav slaščica za morske ptice in ribiči so vedno pozorni, kje bi ugledali jato ptic, ki poletava in kljuje v to stvar. Ambergris se rabi za najfinjše parfume in Francozi ga rabijo tudi kot priprave za slavno bordoško vino, da dobi boljši okus. Rabijo ga pa tudi zdravniki proti mrzlici, kroničnem kataru in nervoznosti.

Tako je torej danes kit najbolj dragocena žival, ki da poleg obilega dobička tudi lepo zabavo pri lovu. Razne naroslovne družbe se trudijo, da ustavijo to sistematično ubijanje kita, da se popolnoma ne iztrebi ta predhistorična žival iz sveta.

ČUDNO PREČUDNO

V Baton Rouge, La. so zaprli Johna Schenayderja, starega 82 let, ki je bil obdolžen, da je kuhal žganje. Možak je francoske narodnosti in je po tolmaču povedal, da je živel zadnjih 50 let v gozdovih, kjer je drvaril, obenem pa kuhal žganje. Trdi, da ni nikdar slišal, da je upeljana v Zedinjenih državah prohibicija in zelo se je začudil, ko so mu povedali, da je ameriška civilna vojna že končana.

Zahvala

V zahvali za pokojno Johano Gorenčič se je po neljubi pomoči izpustilo ime društvo Slovenske Zveze podružnica št. 25, kateremu društvu se na tem mestu prav lepo zahvaljujem za vse, kar je to društvu storilo za drago ranjco.

John Gorenčič, soprog.

ČRNA ŽENA

ZGODOVINSKA POVEST
Priredil Javoran

— Kaj pa bo z ženami in otroci v votlini pri "slepem Bogu"? Strašno vzdihujejo in tarnajo.

"Tem se ni zgodilo nič žalega, pa tudi nobene nevarnosti ni več zanje. Odkar je zletel most v zrak, ne pride noben sovražnik več na steno. V božjem imenu naj mirno čakajo, da se stvar poleže in razreši, potem jih bomo pa šli iskat. — Toda mudi se mi; lahko noč!"

"Poslušaj me, Grahek — gotovo je pod mostom mnogo ranjenec, ki še niso mrtvi, ali naj te pustimo kar tako trpeti?"

"Večina se jih gotovo nič več ne zaveda; posamezni so gotovo še živi, toda ne moremo jim pomagati, ker nimamo ljudi pri rokah. Morda pošljem s Sela pomoč."

Bregar in njegov spremljevalec sta stala nepremično in nategovala ušesa, da ne bi preslišala nobene besede važnega govora, ki je bil tudi za njiju velikega pomena. Potem sta se pa zamislila; dolgo in nepremično sta stala drug poleg drugega in srepo zrla v tla; kakor sanje so se jima dozdevali vsi strašni dogodki, ki so se hitro vrstili drug za drugim neposredno pred njima in se tako škodoželjno poigravali z njuno in njima najdražjih usodo; kakor grozne pravljice o povodnem možu ali o zakletih kraljicini, katere jima je pripovedoval še kot otrokom ljubi dedek na gorkem zapečku ob dolgih zimskih večerih, so se jima zdeli vsi ti strašni in dolgi trenutki, ob katerih sta prestala toliko groze in strahu: in vendar si nista mogla utajiti, da je vse to resnica in ne bajka in ne huda pravljica, resnica, ki obsega njiju lastno usodo in nesrečo: — in zopet se jima je zdelo, da jima je solnce sreče iz nagajivosti in za trenotek zašlo za oblake, da bi potem toliko svetlejšje in lepše posijalo; toda kaj, ko si sama nista mogla verjeti, ko sta vendar videla pred seboj z lastnimi očmi strašno zlo in gorje — resnično, ker sta si morala priznati, da so oblaki nesreče predebeli in pretetni, kakor da bi jih mogli prodreti še tako gorke in svetli solnčni žarki.

Tisoč strašnih misli se jima je podilo po glavi; tisoč in še več groznih skrbi jima je leglo na utrujeno čelo in ju presunilo v dno duše. In iz tega morja misli in skrbi se je izvil Štefuljku zdajpazdaj napol glasan, pritanje vzhdi, izražujoč notranje bolelosti in poln hrepenenja po utehi, in njegove ustnice so rahlo, pa čuvstveno zasepetale: "Bog nam pomagaj!" Kakor odgovor ali kakor odmev pa je sledil nato Francetov napol umirajoči, mrki glas: "Gospod, reši jo!", ki pa se je kmalu poživil v krepkejši vzhdi: "Nigana, še živiš?" — In zopet sta molčala in mislila dalje.

Kroparski možek je že gledal v duhu srečo in veselje svojih bratov, kmetov-trpinov, videl je vnaprej njihovo zmago, svobodo, novo življenje, a sedaj: ravno se je svitlala zarja boljše bodočnosti, ravno je napolnil dan zmagozlasnega boja, pa je nenadoma pridrvel še temnejši oblak, ki je žugal uničiti vse, ne samo imetje in svobodo, marveč celo življenje. In tako se je sedaj združila nad ubogega trpina vsa nesreča; kadar so namreč v prejšnjih časih naznanjali kresovi bližajočo se turško povodnj, tedaj je hitelo ljudstvo v grad, iskat zavetja in obrambe, tu so bili varni pred sovražnikom. A zdaj: po gričih in gorah so zaplamljeni kresovi, hoteč oznaniti veselje in radosti dan, toda nehoti so morali biti i zdaj znaniki turškega navala. In obupani kmetje si niso mogli iskati obrambe v gradu — pri svojem sovražniku — marveč so se vsi obupani, v strahu pred dvojnimi

sovražnikom, razkropili po gozdovih. Res so Turki že odšli, a bogve kaj še pride. Taki občutki so navdajali možka, ki je iskreno ljubil svoje rojake, za katere je bil pripravljen storiti vse.

V Bregarjevi glavi so se pa kar bliskoma vrstile grozne slike: strašni pok, ogenj v njegovi lastni hiši, Nigana. . . Nič več ni mogel misliti. Ko je videl, da se je tudi Štefuljček vzdramil, je rekel proseče:

"Štefan, pojdiva naprej, da najdeva Nigano!"

Sočutno sta se ozrla drug drugemu v oči in obema je kanila iz oči grenka solza bridkosti in žalosti. Nato sta šla dalje.

Turkov se nista več bala, zakaj vedela sta, da so vsi, kar jih je ostalo še živih, odšli nazaj proti Radovljici; zato sta toliko bolj podvzivala korake, da bi tem prej dospela do mrtvaškega mostiča.

Ko je smodnik raznesel most, se je vnelo na šipku mnogo dreves, ki so gorela še zdaj in pošiljala proti nebu velike plamene. V presledkih so škripajoče odpadali žareči ogorki in drvili čez pečine, svetel oblak ognjenih isker se je samovoljno poigraval ob skalovju kakor ravno toliko kresnic ob poletnih večerih, na korenine se je pa debelo vlegel pepel.

Moža sta hitela dalje po stezi. Nič več nista imela časa, da bi opazovala grozotno veličastne prizore, ki jih je nudil goreči špič. Ze sta dohitela prve sledove razdejavanja in nesreče. In odslej se jima je nudil ob vsakem koraku strašnejši razgled, da so jima skoro zastajale noge. Za vsakim drevesom in ob vsakem kamnu so ležali raztreseni krvavi človeški udje in napol zgorela, nečloveško razmesarjena trupla. In med temi trupli se je tuhtal zganilo; tam ob stezi se je dvignilo oslabelelo telo in se s steklenimi očmi koprneče ozrlo okrog sebe, a takoj je zopet omahnilo: smrtni boj je bil končan; na drugi strani je željno odpiral usta drug umirajoč vojak, da bi mu kdo omolil pekoči jezik vsaj s kapljico vode; in od vseh strani so prihajali iskalkama na ušesa srce pretresajoči vzhdi in stoki umirajočih.

Bregar je bil vedno nekaj korakov pred Štefuljkom in se je skrbno ozrl za vsako drevo, ob vsak kamen in vsakemu mrtvecu v obraz. Goveča špičava stena je namreč tako jasno razsvetljevala vso okolico, da sta lahko natanko opazovala in spoznala vsak predmet.

Tedaj pa je naenkrat France zakričal divje in strašno, kakor obstreljena zver, da se je močno razleglo daleč naokoli, in se vrge na tla za bližnji brinjev grm. Kroparski možek je nemudoma pritekel k njemu in opazil, kako je slonela Bregarjeva glava na prsih mrliča, ki je nepremično ležala na mehku ruševju za grmom. Natančneje je opazoval truplo in takoj spoznal cigankine poteze — Nigana obraz. Bila je v vojaški opravi. Oči je imela široko odprte in izraz groze je ležal še vedno na njenih nemih in trpkih potezah. Okrog pleč pa jo je ogrinjal plavč. Poprej tako živahna, vznemirljiva, strastna Nigana je ležala sedaj tu nemo, tiho, mirno, brez življenja — brez ljubezni — mrtva.

France se je zavedel, se nekoliko dvignil, pa se takoj zopet oklenil z obema rokama mrtve žene okoli vratu, jo strastno poljubljal na mrle ustnice in nato kričal kakor neumen:

"Nigana — Nigana, vstani! Nigana — vzbudi se! Saj živiš — Nigana; — ne, ni mogoče, da bi se ločila od mene brez dokaza ljubezni, brez besedice odpuščanja! Reci, Nigana, da živiš!"

In zopet je obmolnil in nepremično zrl Nigani v obraz. Tedaj pa se mu je zdelo, da se je Nigana zganila, da se je ozrla vanj — strastno in ljubeznivo kakor nekdaj in da je začela šepetati z ustnicami nežno in ljubko kakor včasih nile vrstice:

"Ko pridem k mili mamici, vesel pač bom spet: oj, kmalu kmalu tja dospem, kjer ni več zla ne zmot."

In vendar — Nigana se ni ganila, njene poprej rožnate ustnice so obledele in mirovale.

— In zopet se mu je zdelo, da mu je šepetnila rahlo, pa čuvstveno: "Moj ljubi Radko — odpusti mi, saj te ljubim;" že ji je hotel odgovoriti nežno ljubeče: "Nigana — odpuščam ti, odpusti tudi ti meni," pa je zopet spoznal, da se njene ustnice niso odprle, da v njenih očeh ni več življenja — da je mrtva. — In tedaj se ga je polastila neizmerna žalost, srce se mu je trgalo, še enkrat je viknil: "Nigana!" potem pa je zopet naslonil svojo glavo na njena prsa in bridko jokal. —

Čez nekaj časa ga je možek dvignil in rahlo odrinil nekoliko stran ter sam prijel ženo za roko. Žila ni več bila, roka je bila že mrzla kot led. Obrnil je truplo, a ni opazil na njem znatnih ran in poškodb. Spoznal je, da je nesrečno ženo omotil dim, ko se je vnel smodnik in da jo je ob razstrelitvi zračni pritisk vrge na ruševje, kjer je obležala. Ob padcu si je najbrže zlomila hrbtenico. — Previdno in spoštljivo je možek zopet položil truplo na hrbet, zatisnil otklenele oči in mrzli roki mrtve žene lahno sklenil na prsi, medtem pa ponavljal napol glasno in goreče:

"Gospod, daj ji večni mir in pokoj; in večna luč naj ji svetilo!"

"Mrtva je, Nigana — mrtva, resnično mrtva?" je zopet zarkom mladi mož, planil pokonci in se stokajoče vrge na truplo svoje nesrečne žene.

"Nigana, ljubo, nesrečno de, saj nisi mogla zato, če si imela tako naravo, tako nemirno življenje! . . . Ljubi Bog ti bo vse odpustil, jaz ti tudi odpuščam. . . vse sem ti že odpustil! — Vedno sem ti bil zvest! Ljubil sem te — iz srca ljubil — Bog ve vse to. — Vem, tudi ti si me ljubila. — A zdaj; ah morala si se ločiti — ločiti brez zadnjega dokaza ljubezni, brez besedice v slovo — brez — ah, ne upam si izreči — ne morem, Nigana — odpusti, kakor ti odpuščam jaz, ker vem, da te je prenašla tvoja nemirna narava! — O kruta žena — blede smrt! oropala si mi srce — zakaj? — zakaj si mi uničila vsele upe? — Ob mrtvih upih naj torej plakam! Da, Nigana, dovoli, da tvoj mrtvi obraz še enkrat porose moje pekoče solze! — Nigana! — Nigana!"

Tako je stokal France in ponovno poljubljal mrle ustnice svoje nesrečne žene, ki se mu je še po smrti zdela lepa.

Možek je čutil s prijateljem; zato mu je pustil, da je lahko dal duška vsem svojim neizmernim notranjim bolečinam in da je lahko še zadnjikrat nemoteno izkazal svojo ljubezen mrtvi ženi; vedel je namreč, da se bo ravno na ta način najprej pomiril in našel uteho. — Nemo je pokleknil ob njenem truplu, potegnil iz žepa rožnovenec in tiho molil za ciganko; zdaj se je ozrl na njeno mrtvo obličje in potem je pogledal v obraz Francetu — in svetle solze sočutja so mu zalile obraz.

X.

V gradu so se zlasti na pustni torek ves dan na vso moč pripravljali na boj zoper kmetiški punt. Ves dopoldan so sprejemali visoke goste. Prišel je grof Turn s svojim spremstvom, dajlje mestni upravnik radovljiški in radovljiški zaupnik. Prihitela sta na turški konjih mlada dva Lamberga in še več drugih plemičev in viteзов. Krasno so se lesketali zlati in srebrni šlemi, svetlo nabrušene sablje so se kopale v solnčnih žarkih, po hodnikih so samozavestno rožljale ostroge in po mostovžih in dvoranah se je čula nemška, latinška, deloma tudi slovenska govornica.

Hartman in njegova gospa

Poliksena sta navdušeno sprejemala mlade viteze, plemenite gospe, bližnje graščake in plemiče.

Ves grad je bil pokonci, kakor bi se pripravljala plemenita gospoda za poroko in ne za — boj.

Polno dvorišče je bilo hlapcev raznih plemičev, spremljajočih svoje gospe. Ponosno je hodil valpet Fric po hlevu in naročal domačim hlapcem, naj dobro postrežejo konjem, ker ne bode zastoj. Skoro še mogočnejše se je sukal oskrbnik Damijan okrog večnih vrat ter skrbel za red. Venomer je renčal, zdaj nad deklami, zdaj nad hlapci, ter brez potrebe tekal po stopnicah gor in dol. Stara Maruša, stanovitna grajska dekla, se je jezila proti mladim deklam, da se oskrbnik brez potrebe suče po stopnicah in po veži, le da bi obrnil nase večjo pozornost. Toda Damijan se ni menil za smehljive besede stare dekle, ki se je z oskrbnikom stavila v isto vrsto, ampak je dalje stanovitno meril svoje korake po veži in stopnicah.

Hartman je zapovedal, naj bodo proti večeru oboroženi vsi vojaki, da počakajo kmetiške bojevnik ali da sami udarijo nanje; in kakor blisk je šlo njegovo povelje od ust do ust, od glave do glave.

Bližala se je šesta ura. Vsi graščinski vojaki so že stali oboroženi na grajskem vrtu in nestrno pričakovali nadaljnega povelja. Plemenitaši pa so se zbirali v veliki dvorani, ki je imela okna s pogledom na jezero, in se tu posvetovali, kako bi mogli najbolj pametno pomiriti kmete in zadušiti punt. Hartmana pa ni bilo ne na vrtu in ne v dvorani, marveč je počival v mehki blazini v svoji sobi ter ves v skrbah za svoj obstanek razmišljal, kako se izide nocojnja noč in prihodnji dan.

Tedaj je pa naenkrat nekdo potrkal na njegova vrata in v sobo je stopil sel, naznanjajoč, da se je okoli Radovljice utaborila velika turška četa. Z mrzlično hitrostjo se je raznesla grozna novica po vsem gradu. Ko so bili vsled tega že vsi zmedeni in brez pametnega sveta, so naenkrat zaslislali grozen pok; nihče si ni mogel razlagati, kaj naj to pomeni, samo toliko so si mislili, da je gotovo v zvezi s Turki. Nemudoma so razposlali sele po okolici, drugi so pa zastražili grajske prostore; in tako so vsi v strahu pričakovali dneva. Hartman je kakor zmešan in ves obupan nemirno tekal od sobe do sobe.

Ko so drugo jutro natanko izvedeli, kaj se je zgodilo, so takoj sklenili zbrati veliko vojsko zoper turške pesjane. Zato se vsi vitezi in plemiči s svojimi vojniki in hlapci odšli vsak na svoj grad. Ostal je Hartman sam le

z malim krdecem svojih vojakov, zakaj vedel je, da se kmetje, vsi zbegani in prestrašeni in v strahu pred Turki ne bodo tako hitro zopet vzdignili zoper njega.

Po oni strašni noči je minilo par dni. Kmetje so se zavedli svojega stališča in se počasi pomirili. Veselili so se sicer, da ni bilo hujšega in tolažili drug drugega, a vsem je bilo vendar hudo, ker niso mogli izvojevati svojih pravic. — Ker so videli, da ni nikake nevarnosti več, so se zopet vrnili na svoje domove in tudi obupane žene in jokajoče deco so polagoma spravili domov.

Nekega popoldne so se zbrali kmetiški veljaki in voditelji punta v gostilni pri Mohorku in ukrepali, kaj storiti v bodočnosti.

"Zakaj smo tako odlašali? Pred tremi leti smo že mislili udariti, pa smo se pripravljali in obotavljali do danes; in zdaj so nam Turki prekrizali račune in nam še skoro vzeli življenje. Pa bogve, kaj še bo," je razmotrival Grahek.

(Dalje prihodnjič).

V Rusiji tožijo boljseviki socialiste

Moskva, 23. februarja. — Še julija meseca lanskega leta sta bila prijeta v tem mestu dva odlična socialisti, katera boljseviki dolžijo, da sta kovala zaroto proti vladi. Te dni se bo vršila tožba proti obema. Pišeta se Vladimir Groman in Nikolaj Suhanov. Oba sta znana kot najboljše ekonoma v Rusiji.

* Židje v Clevelandu so nabrali v Clevelandu v treh dneh 75 tisoč dolarjev za dobrodelne svrhe.

MALI OGLASI

Zahvala

Ker so bila v zahvali za mojimi pokojnim soprogom John Zakrajškom pomotoma izpuščena nekatera imena, se tem potom še posebno zahvaljujem sledečim: Mr. Pakiz in družini, ter družinam Frank Zakrajšek in Frank Antončič za darovane lepe vence. Prav prisrčna zahvala gre Mrs. Juliji Frank za vso pomoč v boleznih in sploh vsem, ki so mi v teh težkih urah kaj pomagali. Denar, mesto vencev na krsto ranjkega, so darovali: družina Cergol, družina Seručar, družina Vogrine, družina Zadnik in družina Rosjan.

Nepozabljeni ranjki zapušča v starem kraju tudi enega brata in eno sestro.

Cecilija Zakrajšek.

V najem

se da več stanovanj, po šest sob. Vprašajte na 6218 St. Clair Ave., Suite No. 10. (51)

Hiša naprodaj

za dve družini, ima štiri garaže. Se prodaja jako poceni. Pokličite Kenmore 2415, ali pa se zglasite na 17202 Parkgrove A.

Piano naprodaj

s kabinetom za role, 90 rol in klop. Piano je kot nov, in se prodaja zelo poceni. 695 E. 162d St. EDdy 8295-W.

Želim dobiti

grocerijsko in delikatesno trgovino. Se zamenja za moderno hišo za eno družino. EDdy 4754-R. (48)

Soba

se da v najem, prost vhod, jako pripravnost za pečlarja. Vprašajte na 1053 E. 67th St. (46)

Pozor, muzikanti!

Želim kupiti saxophone, seveda, mora biti dober. Kdor ga želi prodati naj ga prinese na 923 E. 73rd St. (46)

Garaža

pripravna za popraviljanje avtomobilov ali barvanje se odda. Velikost 60x38, nahaja se na St. Clair Ave. blizu 61. ceste, zadaj. Vpraša se na 6129 St. Clair Ave. (Tue. Fri. x)

Radio darila

Slovenski trgovci, ki so preskrbeli slovenski radio program, ki našim rojakom tako sijajno ugaja, bodo dali tudi lepa darila vsem onim, ki se preskrbijo s tiketi, katere dobite naprodaj pri vsakem trgovcu, ki prispeva za radio program. Namen prodaje teh tiketov je, da se pomaga k izpolnitvi radio programa. Doslej je prodanih že lepo število tiketov, toda potrebujemo jih še najmanj 5,000, da se jih prodaja. Prodajalci dobijo 20 procentov provizije. Nagrade so: zastojn potovanje v staro domovino, radio aparat, vreden \$500, cekini, pohištvo, naročni, zlate ure in enako. Prosimo vas, da sežete po teh tiketih in pomagajte slovenskemu radio programu. Kakor hitro bodo tiketi prodani, se bodo označila imena dobiteljev po radio.

Piratje na reki Mississippi

SPISAL FRIEDRICH GERSTAECKER

Za "Ameriško Domovino" prevel A. Šabec

(Nadačevanje)

Tedaj so se začeli zunaj koraki in takoj nato je bilo slišati glas sodnika Daytona, ki je povpraševal, v kateri sobi se nahajajo. Toda komaj je Marija začela ta glas, ko se je, z izrazom največje groze, vzravnala na postelji.

— Za božjo voljo, kaj pa ti je, Marija? — je vprašala Adela prestrašena.

— Oh, križani Jezus, tukaj je on — to je on! — je rekla Marija, vsa trda od groze. — To je oni strašni človek. . . Branite me pred njim!

— Marija, pomiri se, — je dejala Adela. — Saj ta, ki govori pred vrati, je sodnik, gospod Dayton, mož te gospe tukaj. . . dober in pošten človek, ki te bo branil pred vsakim, ki bi ti hotel škodovati.

V tem trenutku so se odprla vrata in Dayton je stopil v obo. Marija ga je nepeto in vprašujoče gledala in videti je bilo, kakor da hoče čitati njegove misli. Ko pa je ta najprej izpregovoril par besed s svojo ženo, nato pa stopil k postelji, prijel Marijino roko ter z mehkim glasom izpregovoril nekaj besed, se je delica zgrudila nazaj na blazine in se umirila.

Medtem je pripeljal pred hišo Daytonov voz in ženski sta pomagali Mariji doli po stopnicah. Tom pa, ki je ostal s sodnikom nekoliko zadaj, je slednjemu povedal, kako in v kakšnih okoliščinah je našel Marijo. Dejal je, da je vedno bolj prepričan, da imajo pri tej stvari zločinci svoje prste vmes. Sicer pa mora navzočnost Mr. Hawesa mnogo pripomoči k temu, da se v to zadevo posveti.

— Torej vi pravite, da ste našli nesrečnico na nekem otoku veletoka? — je vprašal sodnik, ki je skrajno napeto in pozorno poslušal pripovedovanje mladega moža.

— Da, našel sem jo na otoku, in sicer na drugem spodaj pod Heleno, in po izjavi onega Irea mora biti ta otok številka Eno-inašestdeset.

— Kakšnega Irea? Onega, ki se večkrat ustavlja v Union hotelu?

— Tega ne vem; z njim in Mr. Smartom sem govoril ob bregu, kajti Irec je zdaj že na veletoku, ker hoče preiskati oni otok. . .

— Kdo? Irec? — je vprašal naglo sodnik.

— Da; pravi, da je opazil v zadnjem času marsikaj sumljivega ter trdi, da mora na onem otoku eksistirati brlog, kjer igrajo visoke hazardne igre. Svoje stvari si je bil tako gotov, da je stopil v čoln in je zdaj že na poti tja dol. Jaz sam bom počakal samo še toliko časa, da vidim, kako bo z Marijo, potem pa se naglo odpeljem s svojim čolnom v Viktorijo, kamor je odplul naš tovorni čoln. Medpotom pa se bom še enkrat ustavil tam, kjer sem našel nesrečnico, in izvežbanem lovcu, kakršen sem jaz, ne bo težko odkriti, kaj da skriva dotični kraj.

— Ali se peljete sami? — je vprašal sodnik.

— Sam. Da bi se le megla nekoliko razvlekla!

— Da, da, kakor je zdaj, v tej megli, ne pridete nikamor, — je rekel sodnik Dayton, — zato vam svetujem, da počakate, da se najprej ta megla nekoliko razkadi, do takrat pa morda najde koga, ki bi vas spremljal. Saj tukaj so skoraj vedno ljudje, ki bi šli radi v Viktorijo.

— Hm, rajši grem sam, kakor v družbi, — je rekel Tom. — Toda zdaj moram pogledati, kaj je z mojim čolnom.

— Predno odveslate, me vsaj počakajte ob bregu, — je rekel

sodnik, — zakaj dal vam bom priporočilo pismo na sodnika v Sinkville, tako da boste takoj dobili pomoč, v slučaju, da res odkrijete kaj sumljivega. Glede te mlade bolnice pa nič ne skrbite, zakaj ona je v dobrih rokah.

Tom se mu je zahvalil ter odkorakal proti bregu, mirovni sodnik pa je še nekaj časa obstal na mestu, nato pa se je obrnil ter počasi odšel po Main Streetu navzgor.

22. "Pri rjavem medvedu"
Tesno ob Heleni, in sicer na njeni severni strani, je stala tik brega majhna hiša, ki so jo zakrivala radovednim očem od zapada in severa visoka drevesa, ob njeni vzhodni strani je tekel Mississippi, od mesta sem pa jo je zakrivalo nizko in gosto grmovje.

Posestnik te hiše je parceliral zemljišče okoli nje v "lote" ter prišel tudi trediti in izsekavati gozd, nato pa se je menda premislil, kajti kraj mu ni več ugalaj, zakaj Helena se ni tako naglo, kakor je pričakoval, širila, zato je to posest prodal za ceno, ki jo je sam plačal, nekemu bivšemu čolnarju. Ta se je tukaj naselil, dobil je od sodnika dovoljenje točenja opojnih pijač — prodaja teh pijač je bila prepovedana samo Indjancem, Zamorcem in vojakom, kakor je določal zakonik Zedinjenih držav — in kakor je bilo videti, je moral delati dobre kupčije, zakaj kmalu je zapeljal ob hišo še velik splavni čoln, katerega je zasidral tik hiše, tako da je stal paralelno s hišo, kadar je bila voda visoka. Zvezo med hišo in čolnom je tvoril poseben mostiček, katerega si je tudi omislil hišni gospodar.

V mestu se je sicer govorilo, da se v tej gostilni, posebno pa splavnem čolnu, igra za visoke vsote denarja, toda gotovega se ni vedelo nič o tem. Sodnik je nekočkrat ponoči, poponoma nepričakovano, uvedel tam hišno preiskavo, vendar se ni pri tem ničesar sumljivega odkrilo. Ker pa je bila hiša oddaljena dober kos poto od mesta, in ker se v mestu razgrajanje in petje pijancev ni slišalo, zato se ni nihče posebno brigal, kaj se tam dogaja. Krčmar, ki je vse blago za svoje potrebe dobavljal od mimovozajočih čolnov, je prihajal prav redkokdaj v Heleno, tako da je bil tam skoraj nepoznan.

Bilo je že pozno popoldne in nad veletokom in hišo ob njem se je vlačila umazano-siva megla. Toda ta ni motila popivanja in glasnega veseljačenja ljudi, ki so sedeli v tej krčmi. Njihovega glasnega hrupa ni prekinil niti prihod nekega mladega moža, ki je pravkar vstopil in kateremu je bilo videti na prvi pogled, da ne spada med te sirove razgrajaje. Ta je bil zelo izbrano in elegantno oblečen, in čim je stopil v krčmo, je naglo prekoratil pivsko sobo, nato pa izginil skozi vrata, ki so vodila v zadnjo izbo.

Ko je vstopil tujec v sobo, katere okna so gledala na reko, se je hotela neka oseba neopazno izmuzniti iz te sobe, toda ostre tujčeve oči so jo ugledale in prišlec je zaklical:

— Waterford, ostanite tu! — Zdjaj ne bom preiskoval, zakaj ste zapustili svoje mesto, ker vas potrebujem, pozneje pa boste morda morali o tem položiti fačun. Ali je prišel Tobi?

— Ne, kapetan Kelly, — se je glasil ponižen odgovor moža, ki je imel samo eno oko, kajti drugo je izgubil v nekem pretepu.

— Ne? — je ponovil kapetan ježno. — Naj jih strela ubije, lenuho! Pošlji mu hitro koga

naproti, kajti on mora biti na poti in ima še nocoj dospeti na otok. Toda hitro! Pošlji Bewlyja; ta je lahak in bo hitro jedil. Naj se da takoj prepeljati na drugo stran, potem pa na najpriganja konja, dokler mu pod njim ne pade. In stoj! Še nekaj. Čim opazite znamenje z raketo, vam ni treba več čakati mojih povelj. Potem veste, kaj imate storiti. Toda delajte naglo in pošljite vse, ki jih morete dobiti in zbrati, in vsi morajo biti tudi pripravljeni na trenoten beg.

Enooki je odšel skozi vrata, kapetan pa je prekrizal roke na prsih in je začel hoditi po sobi gor in dol. Končno se je ustavil pred Thorbyjem, krčmarjem, ki je vstopil spoštljivo, s čepico v roki, predenj, in mu rekel:

— V najkrajšem času pričakujem nekega sla, ki bo prišel sem. Ta naj mi sledi takoj na otok, tudi v slučaju, da bo ta sel sam Sander, zakaj govoriti moram z njim. Sicer pa se zadržite danes in jutri mirno; odstranite vse, kar bi utegnilo pri morebitni hišni preiskavi izzvati kak sum in bodite čuječi. In glejte, da mi ljudje pri raketah ne zapuste svojih mest, kajti previdnost je —

V tem trenutku je Kelly prisluhnil, zakaj čulo se je konjsko peketanje. Krčmar je šel naglo ven, da pogleda, kdo je prijel, toda se je vrnil že v naslednjem trenutku s Sanderjem, ki je bil skrajno izmučen in utrujen, oblečen v drugo obleko in ki je izgledal zelo razburjen, prestrašen in zmeden. Bil je gologlav, kajti klubok je med divjo ježo izgubil.

— Pošljite takoj koga po Kellyja, — so bile njegove prve besede krčmarju, — toda hitro, hitro! Ali čujete, klada? Kaj so vam z voskom zalita ušesa? Takoj pošljite po kapetana Kellyja!

— Kapetan je tukaj, — je odvrnil zdaj krčmar, — in vprašal je že po vašem slu.

Ne da bi mu odgovoril, je Sander potisnil krčmarja na stran ter naglo stopil v pivsko sobo, kjer so se začeli veseli vzkliki pivcev, ko so zagledali prišleca in so mu od vseh strani ponujali pit. Sander pa se ni zmenil za te ljudi, temveč je naglo stopil proti vratom, ki so vodila v sosedno sobo. V naslednjem hipu je izginil za temi vrati, katera je odznotraj zapahnil.

Kelly je bil sam v sobi in povprašujoče je pogledal Sanderja. Ta pa se je oprezno ozrl okoli sebe, če ni kakega nepoklicanega v sobi, nato pa je stopil tesno h kapetanu in mu zašepetal:

— Mi smo izdani! Skrajno začuden je strmel Sander v kapetana, ki je mirno obstal, mesto da bi se začudil in zgrozil, kakor je Sander pričakoval. Mesto tega pa je kapetan samo mirno rekel:

— Zakaj niste izvršili svoje naložbe?

Sander je bil tako zmeden, da ni mogel za hip odgovoriti niti besede, Kelly pa, ki je znal čitati v človeški duši, ga je v trenutku prepoznal. Toda mladi zločinec se je kmalu zbral in je pojasnil v kratkih besedah kapetanu dogodke, ki so se odigrali na Liveleyjevi farmi ter o priznanju Mulata, kateremu sta bila priča Cook in zdravnik. Dejal je, da so bili razlogi, da ni mogel zapustiti Mulata, dovolj tehtni, vsled česar je moral opustiti druge načrte, kajti zdaj je šlo za njihovo lastno življenje in smrt.

Kelly mu ni niti besedice odgovoril, temveč je stopil k malemu oknu in premišljujoče gledal na megleno morje. Sander pa je med tem nestrpno in nervozno korakal v sobi gor in dol, in ko ni mogel tega molka več prenašati, se je ustavil in vprašal:

— Nu, gospod?

— Nu, gospod, — je ponovil kapetan ter se počasi obrnil od okna k Sanderju, — vse to, kar ste mi povedali, sem jaz že davno pričakoval in se tega bal. Pri

vsem tem se čudim samo temu, da niso ti gozdni prebivalci, ki imajo razvite čute kakor psi, že prej vsega tega izvolali, temveč šele sedaj, ko bomo imeli dovolj časa, da spravimo sebe in svoje na varno.

— Na varno? — je ponovil Sander. — Dozdaj sem še prokleto malo svojega spravil na varno. Upal sem na jutrišnjo delitev gotovine iz blagajne, ki se nahaja v vaših rokah, in izdal sem skoro ves svoj denar, tako da ne morem zdaj plačati niti vožnje do New Orleansa. Na varno? Božja strela, kapetan, vi jemljete vso stvar precej lahko in brezbržno na znanje. Ali veste, da so nam lopovi lahko vsak čas na vratu? Ampak še nekaj. Prosim vas moram za predujem, gospod, kajti nihče ne ve, kako stoji stvar in kaj vse se lahko komu primeri, zato bi imel vsaj toliko gotovine rad v žepu, da bi naredil z njeno pomočjo kratko potovanje. Dajte mi petsto dolarjev, nato pa mi jih jutri odtrgajte pri mojem deležu. Moram iti tudi v Heleno, kjer si moram kupiti novo obleko, zakaj v tej obleki, v kateri izgledam kot strašilo na nji, nisem za med ljudi. Takle se ne morem več prikazati med damami.

— Nu, saj boste itak boljše storili, če se držite danes kolikor mogoče daleč od njih, — je

rekel Kelly smehljaje. — Kakor sem čul, so dobile danes obisk. — Obisk? Kakšen obisk? — Kaj je že Lively tukaj?

— O, ne, ženski obisk. . . Mrs. Hawes iz Sinkville.

— Nezmisl! Pustite zdaj šalo! Božja trela, nož imamo na grlu, vi pa stojite tukaj in se šalite ter zbijate dovpite, kakor da bi imeli pod nogami krov kak dobre jadrnice, s katero bi bili oddaljeni tisoč milj od ameriške obali. Nu, meni je zdaj prokleto malo do šal!

— Pa kdo vam je rekel, da ni tako, kakor pravim? — je vprašal Kelly resno. — Jaz se ne šalim, gospod! Mrs. Hawes se nahaja zdaj, v tem trenutku, v oskrbi Mrs. Daytonove in Adele Dunmore, in danes popoldne se je odpeljal Irec Patrik O'Toole na otok številka 61, kateri otok je izzval pri njem tak sum, da ga namerava zdaj natančno preiskati. In prav tako kakor ta, bo v dobri uri odveslal od tu še neki drugi mlad mož, in sicer v isto vrsto. Vidite, to so moje novice. . . Kaj ne, moji voluhi so izborni?

Sander ga je poslušal, otrpel od strahu in groze.

— Kako, pri vseh hudicah, je Marija —

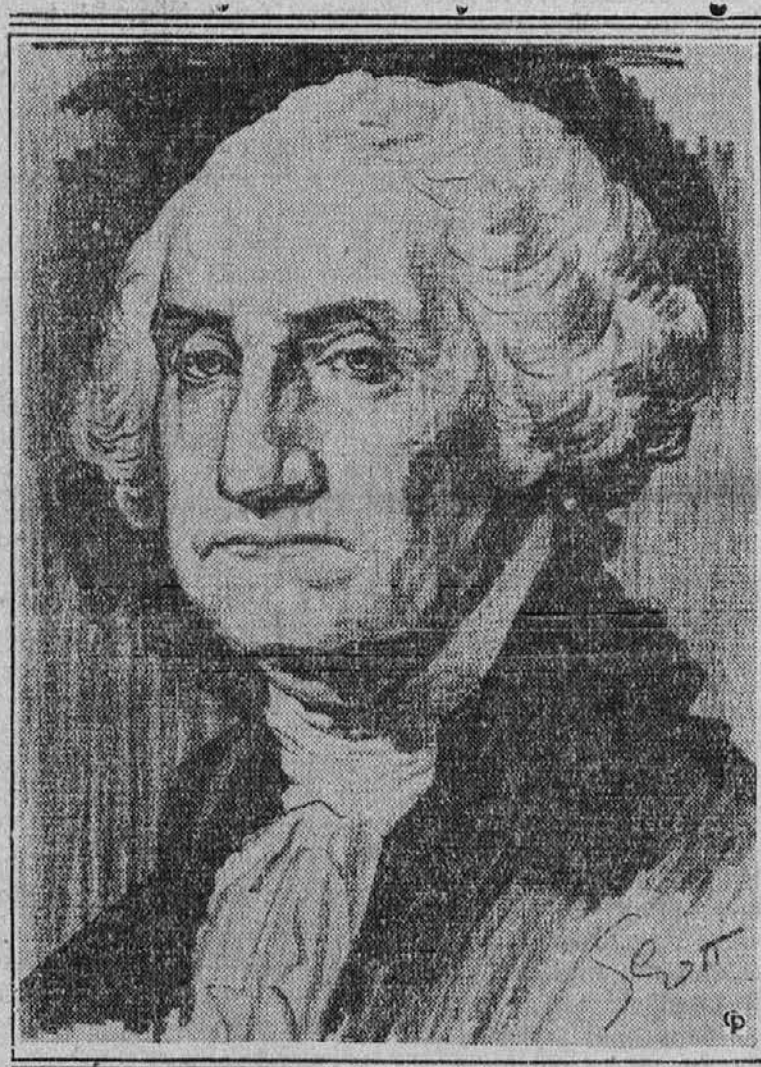
— Tiho, gospod, — ga je prekinil Kelly. — Jaz slutim celo zvezo, toda ničesar ni še izgubljenega. Otok jim bomo morali res prepustiti, toda nas samih pa ne bodo ujeli. Prav zato sem tukaj, da proti temu nekaj ukrenem. V mestu se ne smete pokazati, dokler je svetlo, in še potem bi vam svetoval, da ste na moč previdni. Zdjaj se odpeljem takoj v tem trenutku na otok, da še tam ukrenem vse potrebno. Sreča je, da smo vse to še o pravem času izvedeli, sicer bi nam utegnili slaba prestiti.

— In neki mlad človek bo, kakor pravite, odveslal od tukaj, da preišče otok?

— Da, — je rekel Kelly in na njegovih ustnih se je pojavil porogljiv usmev; vsaj zdaj je tak njegov načrt, ki pa se bo dal še preprečiti. On ne me zapusti mesta. Ampak to je malenkost. Nič ni lažjega, kot takega fanta storiti za nekaj dni neškodljivega. Čemu pa imamo postaviti?

— Postave? — je ponovil zločinec začuden.

— Da, postave. . . Kar meni to prepustita. Za to sem že poskrbel.

G. Washington

THE OLD HOME TOWN

CLINT CLAYPOOL HAS KNOWN AUNT SARAH PEABODY'S REPUTATION FOR DESTROYING PIPES - BUT HIS EXPERIENCE TODAY WAS JUST MORE THAN HE COULD BELIEVE -

©1931 LEE W. STANLEY

CENTRAL PRESS

2-25-31

Moving — expressing

POKLICITE

TONY SEDMAK

7718 Lockyear Ave.

Tel. Florida 1626-W

Dovajam tudi premog na dom — dober in poceni

STEINMETZ

POGREBNI ZAVOD

invalidni voz in prevostna postrežba. Preko 60 let v tem poslu. Mrtvašnica kapelica brezplačno.

FRED W. GROSSE, asistent

3708 Lorain Ave. MELrose 2098

Devet let smo že na istem protoru

JAKO FIN

PREMOG

The

Northern Ohio Fuel Co.

1007 E. 61st St.

HEnderson 1691

MARTIN FRANK

VELIGA IZBERA SVE-

ZEGA IN POSUŠENEGA

MESA

St. Clair-106th St. Market

GLEenville 5994

Se toplo priporočam

rojakom (Tue. Fri.)

DOBER PREMOK!

Točna postrežba!

The Hill Coal Co.

1261 MARQUETTE RD.

HEnderson 5798

Zelo važno naznanilo

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOL. JEDNOTA

PRVA SLOVENSKA BRATSKA PODPORNJA ORGANIZACIJA V AMERIKI

PRIREDI PRIHODNJE POLETJE

PRVI IZLET

V STARO DOMOVINO

Omenjeni izlet se bo vršil na svetovno znanem, modernem brzoparniku CUNARD LINE

"BERENGARIA"

ki odpluje iz New Yorka

DNE 20. JUNIJA, 1931 O POLNOČI

Izlet, kakor vse kaže, bo nekaj posebnega, nekaj pomembnega in vselega za vse, ki se bodo izleta udeležili.

Med potjo se bodo izletniki ustavili v "LISIEUX" na Francoskem, kjer bodo počastili grob "Male Cvetke sv. Terezije." Dalje si bodo potniki ogledali Pariz in druge znamenite posebnosti na Francoskem. Nato se bo odpotovalo proti Ljubljani, kjer se bo počastilo grob slovenskega pionirja in ustanovitelja K. S. K. Jednote, pokojnega Rev. F. S. Šušteršiča. Počastilo se bo razne druge dostojanstvenike in ogledalo se bo razne zanimive kraje naše stare domovine.

Ravno tako bo dana prilika vsem, ki se bodo želeli pokloniti sv. Očetu v Rimu, da bodo to lahko storili. Iz tega je razvidno, da bo izlet nekaj zanimivega in vselega. Zato se vabi vse rojake širom Amerike in Kanade, da se tega izleta v obilnem številu udeležijo.

Glede potnih listov, permitov, voznih listkov itd pišite za nadaljna pojasnila na nižje podpisane

Josip Zalar, glavni tajnik,
1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.